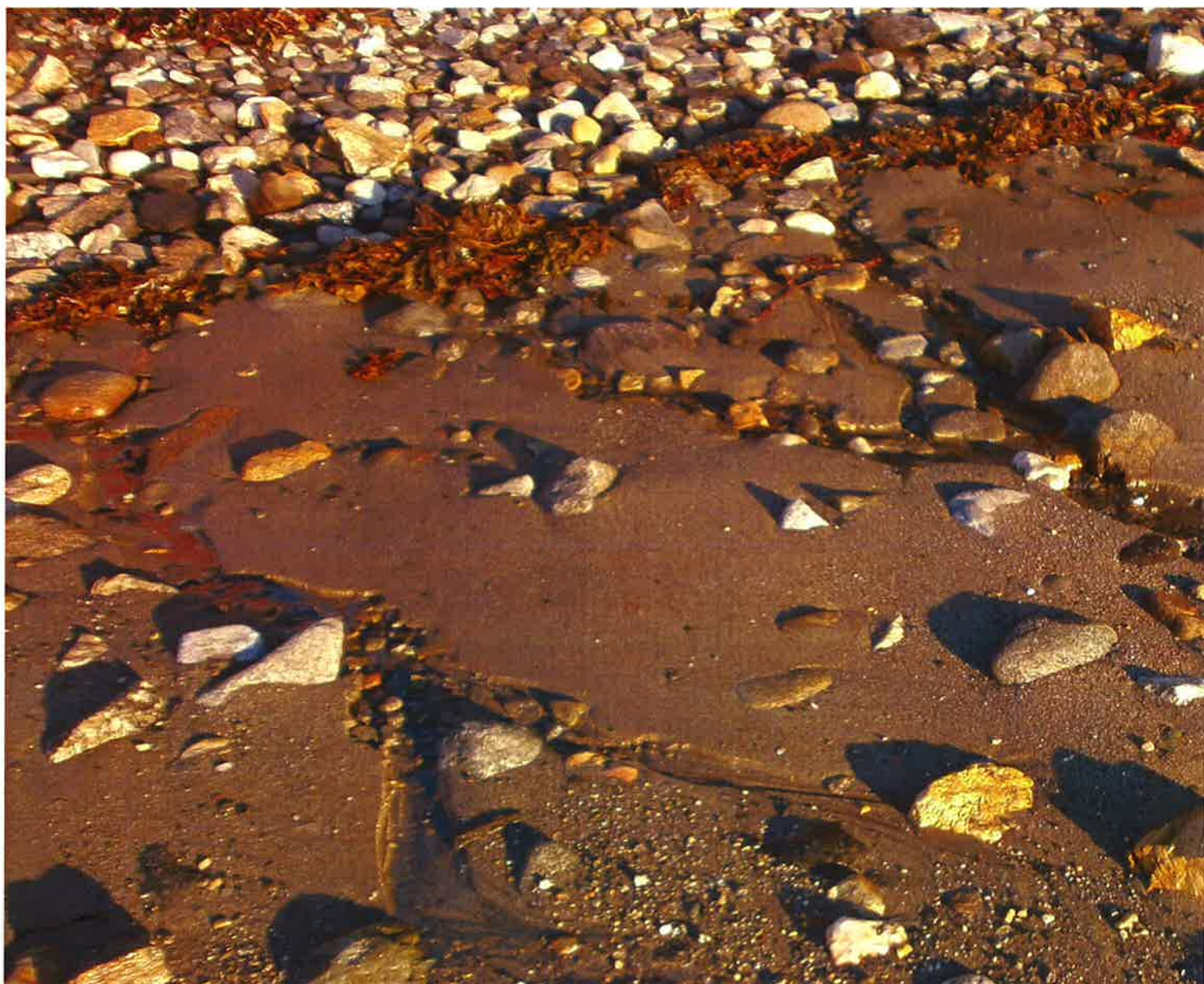

**Alstahaug
kommune**

PLANSTRATEGI 2012 - 2015

Innhold:

Definisjoner

1 Innledning

2 utfordringer, muligheter og utviklingstrekk

Demografi

Næring og kommunikasjon/ infrastruktur

Folkehelse

3 Felles regionale utfordringer

En god arbeids- og bostedsregion

Næring og infrastruktur

4 Kommuneplan

Samfunnsdel

Arealdel

Øvrige planer

DEFINISJONER

Planstrategi

Et dokument som drøfter en kommunes viktigste utviklingstrekk og utfordringer og hvilke planbehov disse utløser. Videre skal planstrategien inneholde en vurdering av eksisterende kommuneplan og hvorvidt denne skal rulleres.

Kommuneplan

Et samlebegrep som omfatter kommuneplanens samfunnsdel, med handlingsdel og arealdel. I henhold til Plan- og bygningsloven skal kommuneplanen inneholde alle viktige mål og oppgaver i kommunen.

Kommunedelplan

Planer for bestemte områder, temaer eller virksomhetsområder. Disse planene skal ha en fireårig handlingsdel som skal rulleres årlig. At en plan kalles kommunedelplan innebærer at den skal utarbeides i henhold til Plan- og bygningslovens bestemmelser, med planprogram, høring og politisk behandling.

Tema- og sektorplan

Disse planene utarbeider sektorene selv for de områdene det anses at det er behov for en plan. Disse planene behandles ikke nødvendigvis politisk.

1 INNLEDNING

I følge plan- og bygningsloven (PBL) skal det hvert fjerde år utarbeides en planstrategi. Den kommunale planstrategien er ikke en plan som skal ta stilling til mål og strategier. Fokuset til planstrategien består i å identifisere utviklingstrekk ved kommunen både som samfunn og som organisasjon. Det er disse utviklingstrekke som skal danne grunnlaget for å vurdere hvilke planbehov som kommunen har i kommunestyreperioden.

Alstahaug kommune legger vekt på at planleggingen skal være styrt ut i fra utfordringer, behov og utviklingsmuligheter som kommunen står ovenfor. Planleggingen skal være strategisk og ha en god politisk forankring utgått av kommunestyret. Planene skal på en tydelig og kortfattet måte gjenspeile behov som oppstår ved forventede utviklingstrekk og være realistiske i forhold til de ressurser som er tilgjengelige.

Folkehelse som en del av planarbeidet er hjemlet i plan- og bygningsloven § 3-1 med krav om å belyse helsehensyn i planleggingen. Den nye Folkehelseslovens ikrafttreden fra 1. januar

2012 erstatter kommunehelsetjenesteloven. Folkehelseloven skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, forebygger sykdom og bidrar til en utjevning av sosiale forskjeller. For å ivareta dette er det et mål at ved utforming og rullering av planer i Alstahaug kommune skal folkehelsehensyn ivaretas.

Loven skal medvirke til å fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller samt bidra til å forebygge kriminalitet.

Det ligger i den nye plan- og bygningsloven en sterk føring om at kommuneplanleggingen skal være rullerende. Planlegging skal være en kontinuerlig prosess og et middel for å styre kommunens virksomhet i ønsket retning.

Planleggingsstrategien skal identifisere kommunens utfordringer og generelle utviklingstrekk. Kommunens planbehov skal gjenspeile dette. I kommuneplanens samfunnsdel skal de strategiske veivalgene som kommunen har foretatt videreføres. Kommuneplanens samfunnsdel skal være den overordnede planen for kommuneplanens arealdel og andre kommunale planer. Samfunnsdelen skal angi retning på utviklingstrekkene og sikre at alle sektorplaner følger denne retningen.

2 UTFORDRINGER, MULIGHETER OG UTVIKLINGSTREKK

Demografi

Alstahaug

År	Folkemengde	Innflytt	Utflytt	Nettoinnflytt	Folketilvekst
2005	7398	307	389	-82	-92
2006	7306	303	389	-86	-81
2007	7225	339	368	-29	-18
2008	7207	357	362	-5	1
2009	7208	329	347	-18	-12
2010	7196	405	328	77	100
2011	7296	403	337	66	76

Folkemengde 1. januar 2012: 7372

Kilde: SSB 2012

De seneste to årene har Alstahaug hatt en netto folkevekst som i hovedsak skyldes tilflytting av arbeidstakere fra utlandet. Dette er en gjenspeiling av et økt behov for arbeidskraft i tilknytning til en generell økt virksomhet innenfor olje - og gassrelatert næringsaktivitet.

Imidlertid foregår det en forholdsvis stor utskifting av befolkningen med et høgt antall innbyggere som flytter fra kommunen hvert år. Dette gir en lav nettoinnflytting og kommunen har en utfordring med et lavt fødselsoverskudd. Et overskudd i befolkningsgruppen 45-66 år kan ses opp mot et synkende antall i aldersgruppen 20-44 år.

Det vil være et bevisst strategisk valg for Alstahaug kommune å identifisere tiltak som kan medvirke til å beholde innbyggerne gjennom å være en god arbeids- og bostedskommune, og å være en attraktiv kommune å flytte til.

Næring og infrastruktur

Den økte næringsaktiviteten innen olje- og gassrelatert industri har generert en økt virksomhet i leverandørbedrifter og mekanisk industri, samt i bygg- og anleggsbransjen. Mulighetene for Alstahaug til å utvikle seg til en god arbeids- og bostedskommune er åpenbare sett i lys av at interessen for å etablere virksomhet i Alstahaug er stor.

Utviklingen av næringsvirksomhet i relasjon til olje- og gass skaper optimisme i Alstahaug. Kommunen har stor aktivitet knyttet til reguleringer og detaljplanlegging av områder avsatt til næringsformål og det forventes at denne aktiviteten fortsatt vil være høy i inneværende periode. Den pågående utvidelsen av hotellkapasiteten i Sandnessjøen tilsier at også denne bransjen forventer en øking i antall tilreisende og gjestedøgn.

Et økende behov for arbeidskraft innebærer et skjerpet fokus på hva kommunen kan tilby av boliger. Så vel private som kommunale boligtomter i flere prisklasser er tilgjengelige. Imidlertid har leieprisene på boliger økt ut over økonomisk bæreevne for både enslige og familier. Det er en utfordring for kommunen å kunne gjøre innbyggerne i stand til å skaffe seg en bolig som de har råd til å betale. En kommunal boligplan skal utarbeides i inneværende periode.

Økt boligbygging avhenger også av at det er tilrettelagt nok arealer for formålet. I denne sammenheng er det viktig med boligtomter både i Sandnessjøen, samt tettsteder som Søvik og Tjøtta. En slik tilrettelegging vil også være et virkemiddel for å holde tomteprisene på et akseptabelt nivå.

Beliggenheten til Alstahaug kommune tilsier at kommunen må ha fokus på infrastrukturen for å kunne fungere tilfredsstillende for bosettingene utenfor Sandnessjøen sentrum. En god bredbåndsløsning er en viktig del av en slik infrastruktur.

Deler av kommunen er avhengige av hurtigbåt- og fergeforbindelser for å kunne bo utenfor kommunesenteret. Kommunen som helhet er i tillegg avhengig av at kommunikasjonen med nabokommunene fungerer på en måte som opprettholder Sandnessjøen som et fungerende senter for HALD- området.

Alstahaug Havnevesen håndterer daglig flere hundre passasjerer og er en stor aktør i utviklingen av helt sentrale deler av Sandnessjøen sentrum. I tillegg har Havnevesenet et ønske om regulering av sentrumsnære områder som berører Vågen, Horvnes og Strendene. Det er en utfordring for kommunen å vektlegge viktige samfunnsinteresser som boliger, friarealer, byforskjønnelse og næringsinteresser til beste for Alstahaug som samfunn.

Alstahaug er av de større landbrukskommunene i Nordland. I tillegg til et omfattende primærlandbruk, er det også et omfattende sekundærlandbruk lokalisert til kommunen. Helgeland har et kystlandskap med mange øyer av ulik størrelse, spredt bosetting med basis i jordbruk og fiske. I Alstahaug kommune ligger et av Norges 22 utvalgte kulturlandskap.

Med økt aktivitet pga. oljebasetablering og olje- og gassrelatert virksomhet på Horvnes og Strendene, er det spesielt viktig at kommunen opprettholder en godt synlig aktivitet i forhold til miljøvern hensyn.

Arbeidet med utvidelse av rullebanen på Sandnessjøen Lufthavn, tilsier at kommunen satser på flyplassen som en vesentlig del av kommunens infrastruktur. Et godt fungerende flyrutenett må ligge som en forutsetning for at kommunen skal kunne imøtekomme behovene for kommunikasjoner internt i kommunen, i HALD – området og etter hvert også i større deler av Helgelandsregionen. Infrastrukturen med gode kommunikasjoner så vel internt som til og fra regionen, må tilpasses en utvikling med betydelig høyere aktivitet.

En satsing på Sandnessjøen lufthavn vil være både en utfordring og en mulighet for kommunens planstrategi i perioden fram til 2015.

Utbedring av veien fra Sandnessjøen til indre Helgeland gjennom Tøventunellen, åpner for muligheter som vil berøre nye satsingsområder for Alstahaug. Nye muligheter på arbeidsmarkedet har allerede medført at flere pendler mellom Mosjøen og Sandnessjøen. Den nye veitrasèen gjennom Toven og en infrastruktur som tilsier at Sandnessjøen Lufthavn kan bli en foretrukket flyplass også for store deler av indre Helgeland, må gjenspeiles i den videre samfunnsplanleggingen for Alstahaug.

Folkehelse

Sosial ulikhet i helse er en utfordring for folkehelsen. Studier viser at lavinntektsgrupper har dårligere helse enn høyinntektsgrupper, og rammes mer av store folkehelseproblemer som f. eks røyking og overvekt. (Folkehelseinstituttet 2007:1 Sosial ulikhet i helse – en faktarapport).

Rusavhengighet fører oftest til økonomisk fattigdom og manglende deltakelse i samfunnslivet. Levekårsforskjeller viser seg også i forhold til deltakelse i og bruk av kunst og kultur. Forskningen viser at langvarig fattigdomsopplevelse i oppveksten innebærer økt risiko for problemer som voksen.

Barn har liten mulighet til å påvirke sine levekår. Barn i familier med vedvarende lav inntekt får ikke de samme mulighetene som andre barn i forhold til deltakelse i aktiviteter. Det er et

uttalt mål at ingen barn skal oppleve å bli satt utenfor fellesskapet på grunn av dårlig økonomi i barnets familie.

Aktørene som har mulighet til å påvirke disse faktorene finnes i hovedsak utenfor helsesektoren. Etter den nye loven må kommunen og fylkeskommunen bruke virkemidler i alle sektorer for å bedre befolkningens helse.

Et systematisk folkehelsearbeid innebærer at kommunen definerer sine ressurser og sine folkehelseutfordringer. Hvert fjerde år skal kommunen utarbeide et samlet oversiktsdokument som skal ligge til grunn for det langsiktige folkehelsearbeidet. Oversikten skal foreligge før oppstart av arbeidet med planstrategi. Alstahaug kommune har ikke et fullstendig oversiktsdokument å legge til grunn for planstrategien denne perioden, men det er innhentet data fra statistikkbanker og lokal kunnskap er lagt til grunn for drøftingene.

Byfortetting kan gi økte belastninger for innbyggere som velger å bo i sentrale byområder. Desto viktigere blir det å fortsette satsingen på å tilrettelegge bynære grønne lunger og friluftslivet rundt og i Sandnessjøen sentrum, både som rekreasjonsområder og for å opprettholde forståelsen av at bærekraftig forvaltning av naturmiljøet er nødvendig. Befolkningen blir også mer sammensatt, og dette mangfoldet stimulerer samtidig som det er utfordringer.

Også den arkitektoniske utformingen av det offentlige rom har betydning for lokal bydelsidentitet. Bydelenes formelle og uformelle møteplasser kan dessuten representere viktige treffpunkter for en stadig mer mangfoldig befolkning.

3 FELLE REGIONALE UTFORDRINGER

En god arbeids- og bostedsregion

I en periode med vekst innenfor vesentlige deler av regionens næringsliv, vil det være naturlig å ta høyde for en viss øking i befolkningen. SSBs befolkningsframskrivning for kommunene i perioden 2012-2040 anser at verdiene under kolonnen middels er de mest realistiske. En av hovedutfordringene i regionen vil dermed være å satse på å beholde beboerne og å gjøre regionen til en god arbeids- og bostedsregion.

	Dagens	Middels	Lav	Høy
1818 Herøy	1 711	1 972	1 744	2 341
1820 Alstahaug	7 372	8 166	7 166	9 703
1822 Leirfjord	2 107	2 188	1 912	2 586
1827 Dønna	1 433	1 245	1 096	1 478

Alstahaug kommune er regionscenter for Ytre Helgeland og har viktige regionale servicefunksjoner for våre nabokommuner på kysten. Kommunen skal være en pådriver for å legge forholdene til rette for at våre nabokommuner også kan være gode bostedskommuner. I tillegg til å være et attraktivt senter for næringsliv, videregående skole og høyskole, er Helgelanssykehuset HF avd. Sandnessjøen et sykehus for store deler av ytre og søndre Helgeland. Dette tilsier at det er nødvendig å ha gode kommunikasjonsløsninger. Som regionscenter har buss, ferge, hurtigbåt og ikke minst flyplass en sentral plass i en strategi for å fremstå som en god arbeids – og bostedsregion.

Det vil være en felles regional utfordring å kunne tilby tilreisende fra nasjonalt og internasjonalt næringsliv og offentlig forvaltning program tilpasset formålene med besøkene og sikre at regionen får utbytte av kontaktene som knyttes. Det er viktig å kunne formidle regionens samlede ressurser og kompetanse både til besøkende og som verktøy i sammenheng med rekruttering av kompetent arbeidskraft. Det bør være en målsetting for regionen å øke dens attraktivitet gjennom å opprette kontakt mellom regionale og utenlandske bedrifter og til universitets- og forskningsinstitusjoner innen aktuelle næringsområder.

Samarbeidsevnen og -viljen innenfor offentlig sektor er en annen utfordring for regionen. En utvikling av samarbeidet internt i regionen og i samarbeid med overordnede myndigheter må kunne forventes å utgjøre et regionalt konkurransefortrinn for næringslivet og kunne imøtekomme innbyggernes behov på en positiv måte. Et slikt samarbeid vil eksempelvis være avgjørende for å få til gode løsninger på området kommunikasjon og infrastruktur.

Tall fra Folkehelseinstituttet viser at regionen har et høyt antall uførepensjonerte kvinner mellom 45-66 år. Det vil være en utfordring å rette søkelyset på hva årsakene kan være; strukturer i arbeidsmarkedet, kultur og tradisjon, forhold ved kvinnehelse etc.

I en analyse av befolkningsstrukturen i regionen er det flere grunner til å betrakte denne som en utfordring ut i fra et kjønnsperspektiv. En av grunnene har å gjøre med arbeidsinnvandring til et arbeidsmarked som tradisjonelt rekrutterer menn, spesielt innenfor bygg og anlegg. En annen omhandler en analyse av behovene for rekruttering både til tradisjonelle kvinneyrker og til stillinger som krever et høyt utdanningsnivå. Regionen som en god arbeids- og bostedsregion innebærer et målrettet arbeid for å bosette hele familier der både kvinner og menn har mulighet for arbeid i henhold til kompetanse.

Å trekke til seg rett kompetanse i offentlig så vel som i privat sektor er en av hovedutfordringene i kommunene som arbeidsgivere og som samfunn. I dette perspektivet er derfor det store frafallet i skolen ekstra bekymringsfullt. Her har alle kommunene i regionen en felles utfordring. Et stort behov for arbeidskraft med et bredt spekter og nivå på kravet om kompetanse, tilsier at kommunene må gjøre en målrettet innsats for å imøtekomme dette. En bred analyse av arbeidsmarkedet sett i forhold til regionens behov for kompetanse, vil være en felles utfordring for kommende periode.

4 KOMMUNEPLAN

Kommuneplanen er sammensatt av en langsiktig del og en kortsiktig del.

Kommuneplanens langsiktige del består pr. dato av

Samfunnsdel (strategidel) 2006-2016 med følgende oppbygging:

- Innledning med beskrivelse av grunnlaget for planen
- Innsatsområder med avgrensning og definisjon samt mål og tiltak
- Planstrategi med mål og tiltak for kommunens planarbeid

Arealdel med kystzone 2006-2016 bestående av

- Plankart
- Retningslinjer og bestemmelser
- Tekstdel (bl.a. utdyping av retningslinjer og bestemmelser)

Egen kommunedelplan for Sandnessjøen

Kommuneplanens kortsiktige del er ensbetydende med handlingsplan for de ulike sektorene. Handlingsplanen skal angi hvordan den langsiktige delen av planen skal følges opp de neste 4 år, og skal revideres årlig. I Alstahaug kommune utgjør økonomiplanen i stor grad kommuneplanens handlingsdel.

Revisjon av kommuneplanens

Samfunnsdel

Samfunnsdelen skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunen. Etablering av oljebase og oljerelatert virksomhet på Horvnes og Strendene har ført til at kommunen har andre muligheter og utfordringer nå enn da dagens samfunnsdel ble vedtatt i 2006. Oljeetableringen vil også skape ringvirkninger i de andre HALD- kommunene, og det bør legges vekt på samarbeid om strategier for å løse felles utfordringer.

Det tas på denne bakgrunn høyde for en forholdsvis omfattende revisjon av gjeldende plan, der bl.a. boligprogram inngår som grunnlagsutredning.

Følgende oppbygging foreslås:

- Visjon
- Skjematisk oppsett av kommunens plansystem
- Retningslinjer for planarbeidet
- Mål og hovedsatsingsområder
- Arealpolitiske retningslinjer (bør bl.a. omfatte energi og klima samt folkehelse)

Arealdel

Arealdelen skal bl.a. vise sammenhengen mellom samfunnsdelen og arealbruk.

Dagens arealdel fra 2010 var framtidsrettet i forhold til tilrettelegging av nye arealer for bl.a. oljerelatert næring og boligbygging. Deler av planen kan beholdes uendret, men tilpasninger må gjøres på bakgrunn av at utbygging av oljerelatert næring har gått raskere og arealbehovene, også i forhold til infrastruktur, har vært noe større enn tidligere antatt. Tekstdelen betegnes som planbeskrivelse der det bl.a. skal framgå hvordan nasjonale og regionale mål og retningslinjer for arealbruken er ivaretatt.

Hovedtema i tilknytning til revisjon vil være tilrettelegging av arealer til

- næring
- bolig
- kommunikasjon/infrastruktur

Kommunedelplan for Sandnessjøen vil være styrende for arealbruken i regionsenteret. I tillegg til ovennevnte hovedtemaer vil bestemmelser om fjernvarme og parkering være viktig.

Øvrige planer

I tillegg til kommuneplanen har Alstahaug kommune også andre planer (beredskapsplaner/fagplaner/sectorplaner). Alle aktuelle planer framgår av vedlegg 1. Ajourført utgave av planoversikten vil danne grunnlag for årlig rullering av økonomiplanen/kommuneplanens handlingsdel.

Nye planbehov framgår av vedlegg 1.

Interkommunal og regional planlegging

- Kystsoneplan for Helgeland (mulig interkommunalt samarbeid)

Rullering av kommuneplanens samfunnsdel og øvrige planrulleringer i perioden framgår av vedlagte planoversikt for 2012-2015.

Vedlegg 1: Planoversikt 2012-2015

Planstrategi for Alstahaug kommune 2012-2015: Planoversikt for perioden

Sektor	Plannavn	Vedtatt år	Vedtak eller revisjon				Planansvarlig	Politisk behandling	Annet
			2012	2013	2014	2015			
Kommuneplanens deler									
ADM	Kommuneplanens samfunnsdel	2006		X			Administrasjonssjef	Ja	
PLA	Kommunedelplan for Sandnessjøen	2010			X		Enhetsleder plan	Ja	
PLA	Kommuneplanens arealdel m/kystzone	2010			X		Enhetsleder plan	Ja	
PLA	Kommunedelplan for energi og klima	2010				X	Enhetsleder plan	Ja	
KUL	Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse	2005		X			Enhetsleder kultur	Ja	Gjelder perioden 2013 -2016 Sluttbehandles januar 2013
Beredskapsplaner									
ADM	Overordnet plan for kriseledelse	2002					Administrasjonssjef	Nei	
Sektorplaner/Fagplaner									
ADM	Strategisk Næringsplan og Handlingsprogram	2008		X			Næringssjef	Ja	Gjelder perioden 2008-2012
KUL	Regional bibliotekplan for Ytre-Helgeland bibliotek	2007		X			Biblioteksjef	Ja	"Skjærgårdsbiblioteket". Mulig interkommunalt samarbeid.
KUL	Kulturbyggplan for Alstahaug	2000					Enhetsleder kultur	Ja	
PLA	Utviklingsplan for Sandnessjøen sentrum			X			Enhetsleder plan	Ja	Ny temaplan er under utarbeiding, ferdig 2013.
PLA	Grøntstrukturplan	2010			X		Enhetsleder plan	Ja	Temaplan som grunnlag for Kommunedelplan for Sandnessjøen
PLA	Risiko- og sårbarhetsanalyse Alstahaug kommune	2010			X		Enhetsleder plan	Ja	Temaplan som grunnlag for arealbruk
KOM	Hovedplan vannforsyning	1992		X			Enhetsleder kom.tek	Ja	Ny plan er under utarbeiding, ferdig 2013.
KOM	Kommunedelplan for avløp (Hovedplan avløp)	2007					Enhetsleder kom.tek	Ja	Tiltaksdel skal revideres 2013
KOM	Trafikksikkerhetsplan	2008		X			Enhetsleder kom.tek	Ja	
KOM	Trafikkmønsterplan	2010			X		Enhetsleder kom.tek	Ja	Temaplan som grunnlag for Kommunedelplan for Sandnessjøen
UND	Resultatområder for skolene i Alstahaug kommune	2003					Fagsjef undervisning	Nei	Revideres årlig
UND	Resultatområder for barnehagene i Alstahaug kommune	2003					Fagsjef undervisning	Nei	Revideres årlig
UND	Flerspråklige barn i Alstahaug kommune, standard/rutiner	2010					Fagsjef undervisning	Nei	
UND	Spesialpedagogiske rutiner	2007					Fagsjef undervisning	Ja	
UND	Plan for tidlig innsats	2006					Fagsjef undervisning	Ja	
UND	Plan for digitalt utstyr og digital kompetanse, 2006-2009	2005					Fagsjef undervisning	Ja	
UND	Plan for tilsyn av barnehager	2007					Fagsjef undervisning	Ja	
UND	Plan for kompetanseutvikling for pedagogisk personale	2007	x				Fagsjef undervisning	Nei	
UND	Strategiplan for kulturskolen	2009		x			Fagsjef undervisning	Nei	
UND	Strategiplan for skolebibliotekutvikling	2012					Fagsjef undervisning	Nei	
UND	Kommunal plan for opplæring i lesing og skriving	2009		x			Fagsjef undervisning	Ja	
H+P/O	Lokal handlingsplan HMS	2011					Komm.overlege/enhetsl.	Nei	
H+P/O	Smittevernplan	2010					Kommuneoverlege	Nei	Gjelder fram til 2013
H+P/O	Beredskapsplan	2012					Enhetsleder pleie/omsorg	Nei	Revideres fortløpende
H+P/O	Kompetanseplan	2012					Enhetsleder pleie/omsorg	Ja	HALD-plan, ikke vedtatt ennå, utarbeidet 2011/2012
H+P/O	Rekrutteringsplan	2012					Enhetsleder pleie/omsorg	Nei	Revideres fortløpende
H+P/O	Brannvernplan	2011					Enhetsleder pleie/omsorg	Nei	Revideres fortløpende
HEL	Pandemiplan	2009					Kommuneoverlege	Nei	Gjelder fram til 2010, skal revideres
HEL	Plan for massevaksinasjon	2009					Kommuneoverlege	Nei	Gjelder fram til 2010, skal revideres
HEL	Ruspolitisk handlingsplan						Kommuneoverlege		Ny plan under utarbeidelse, ferdig 2013
HEL	Tiltaksplan for folkehelse	2006					Kommuneoverlege	Nei	Revideres årlig
LAN	Landbruksplan	2012					Landbruks- og miljøvernssjef	Ja	
HAV	Utviklingsplan for det sentrale havneområdet	2010			X		Havnedirektør	Ja	Temaplan som grunnlag for Kommunedelplan for Sandnessjøen

